

37179

806r

Borisov:

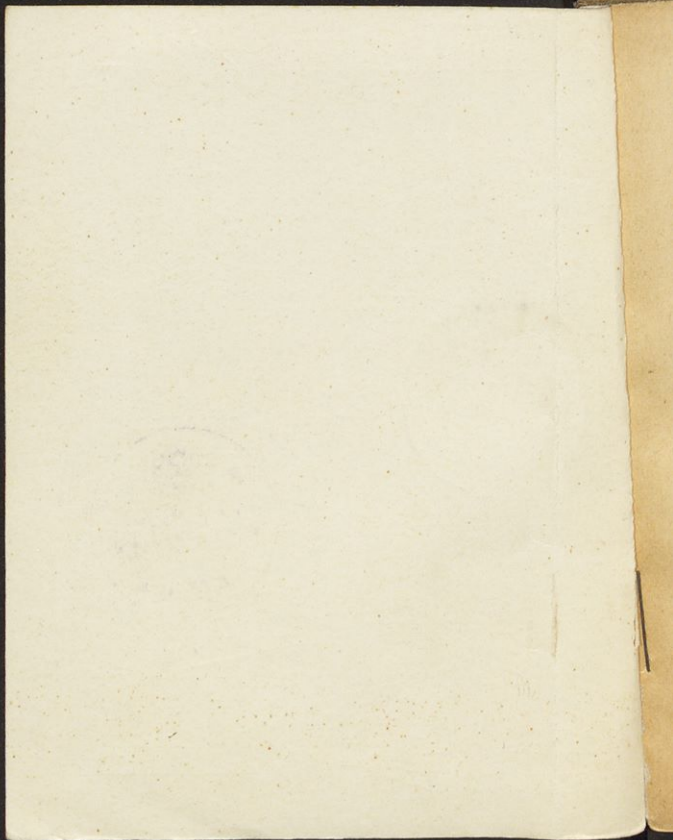
V zarji mladosti

Zbirka
pesmic in povestic
za šolsko mladino

V Kamniku 1904
Natisnil in založil
A. Slatnar

Borisov:

V zarji mladosti

Zbirka pesmic in povestic
za šolsko mladino

030032269

V Kamniku 1904

Natisnil in založil A. Slatnar.

Kadar vzhaja beli dan . . .

Kadar vzhaja beli dan
nad planinami,
in nebeško solnčece
sije nad ravninami,
vsa priroda radostna
se iz sanj zbudi,
vse prepeva in na delo
pohiti . . .

..

Doba solnca sije nam —
doba mladih let,
ven na prosto, dan je naš,
prost odpira se nam svet!
V bedne domovine čast
dvignimo moči,
da zanamcem lepša doba
zažari! . . .

Pomladni dnevi.

Škrjanček poje žvrgoli,
pomladnih dni se veseli.
Kako veselo bi ne pel,
ko ves se svet je v cvet odel.

Veselo potok spet šumlja,
ker več ledú ni ne snega.
Kaj bi veselo ne šumljal,
ko cvetni prt ga je obdal.

Vse vzbuja se v življenje spet,
v veselju plava širni svet.
Na prosto pojdimo še mi,
radujmo se mladostnih dni!

Prvi rožici.

Pozdravljena mi bodi,
samotna rožica,
ki prva si priklila
na dan, ubožica.

Ni sestic milih dala,
ni bratcev ti pomlad,
ti prva si zacvela
sred zmrzlih še livad.

Ah, zdiš se mi sirota,
ki joka vse noči, ..
ker nima mamke dobre,
ki naj jo preživi.

Pa zdrava, zdrava bodi,
samotna rožica,
predobri Bog te varuj
nezgod, ubožica!

V zgodnji pomladi.

Pokukal je mladec muren
spomladi iz luknjice,
a revčka je zeblo, zeblo,
ker ni imel suknjice.

In stekel je hitro v luknjo
nazaj k svoji mamici,
ki ostro ga je pokarala,
ker ni ostal v slamici.

A šel je spet ven, kjer brile
so mrzle še sapice,
in revčku oledenele
so v métežu šapice . . .

Sveti Jurij.

Prijezdi sveti Jurij k nam,
odpri živini temni hlev,
da v jasni pomladanski zrak
donel veselo bo naš spev.

Ko jezdil mimo hiše boš,
ne zabi naših slamnih streh;
oj, prosi, prosi ti za nje,
da varne bodo v letnih dneh.

Ko mimo polja in vrtov
veselo jezdil boš naprej,
tam dobro si kmetiča ti
v skrbi utopljenega oglej.

In ko na koncu njivice
uzrl kopico boš otrok,
povzdigni glas in prosi to:
»Daj hrane jim, dobrotni Bog!«

Pomlad.

V daljni, tuji deželi
spavala je pomlad,
bila sirota zaprta
v mrzel, kristalen je grad.

Pa so prispeli vetrovi,
mehki vetrovi do nje,
ki so jo gnali s sabo
daleč iz tuje zemljé.

Kamor so prišli, vabili
so iz zemljice cvet,
v hipu izginila z zemlje
brata sta snežec in led.

O zapojte!

O zapojte, ptičke mile,
pesem o pomladnih dneh;
saj se pomlad zopet vrača,
gine z zemlje led in sneg.

O mladosti zlatih dnevih —
o, ve znate to lepó;
z vami pela bo mladina,
da črez hrib donelo bo:“

»Vrni se, pomlad cvetoča,
zbudi cvetje naših trat;
zbudi zemljo nam iz spanja, —
v naših srcih tisoč nad!«

Zaspanček.

Solnčece zlato že sije
skozi goste veje,
solnce skozi okno gleda
in se Francku smeje . . .

Ptičice so se zbudile,
ž njimi vsa dobrava,
le naš leni Francek trdno
v sobici še spava.

V maju.

Prišle so ljube ptice
iz juga spet v naš kraj,
privabil v naše gaje
veseli jih je maj.

Prepevale popevke
nam bodo noč in dan,
odmevalo njih petje
črez goro bo in plan.

In čuli bodo pesmi
prelepe vsi ljudje,
in radost se vselila
bo v sleherno srce.

Ko pride pomlad.

Po gozdih in poljih,
po hribih in dolih,
po mestu in vasi
veseli so glasi
se spet oglasili.

V otožnih so logih
v veselih se krogih
spet ptičice zbrale,
z veseljem obdale
otožno samoto.

Na trati pri vasi
veseli so časi
se spet oživili,
ker vnovič priklili
iz zemlje so cveti.

Srce od radosti,
življenja sladkosti,
človeku trepeče,
neznane mu sreče
kipi gor v višave.

Oblačkom.

Beli plavajo oblački
črez doline in goré,
v daljno plavajo deželo,
kamor ceste ne drže.

Za zelenim, šumnim morjem
nov se razprostira svet,
kamor zima ne zaide,
kjer pri cvetu klije cvet.

V lepi, bajni tej deželi
mili ptički bivajo,
ki o daljni domačiji
lepe sanje snivajo . . .

Oj, prosite jih, oblački,
naj spet pridejo med nas,
saj brez njih tu v naših krajih
ne vzcvete pomladni čas . . .

Spomladi.

Holadrija, holadra,
k nam pomlad je spet prišla;
pesem zdaj zapojmo vsi,
da črez polje se glasi.

Zimski je odbežal čas,
vrnil se pomladni kras,
vse v veselju plava spet,
s cvetjem ves je svet odet.

Ptički k nam prispeli so,
radostno zapeli so;
ž njimi pojmo tudi mi,
da črez gore sè glasi!

Na cvetno nedeljo.

V jutranji zori gore se bliščijo,
veselo vstaja solnce izza gor;
pobožne v cerkev množice hitijo,
vesel je zlasti otročičev zbor.

V rokah nedolžnih šibke oljčne veje —
o, mirne in nedolžne duše znak —
Veselo v prsih se srce jim smeje,
ko stopajo črez hiše božje prag.

A zadaj starček žalostno koraka,
mladosti se spominja zlatih dni,
in ob spominih duša mu zaplaka,
mladostnih dni nazaj si zaželi . . .

Velikonočni pozdrav.

Plavajte, oblački beli,
v jasno severno mi stran,
h koči nizki, osameli,
kraj pozabljenih poljan.

Tam pred kočo osamelo
pa ugledate obraz:
Lice blede, ovenelo,
sneg na glavi sivih las.

Oj, oblački, izročite
mamici iskren pozdrav
in Veliko noč vošite
majki tožni iz daljav ...

In pozdravite doline,
trate vse in vse goré,
vse sinove domovine,
moje brate in sestré!

Pismo.

Mati sinku pismo piše
za Veliko noč;
zraven pa si solze briše
in spomin pekoč:

»Šel si, sinko, proč od mene
in nič več te ni;
kaj, da več na dom ne žene
te kot mlade dni?

Tratice v zelene halje
se odevajo,
ptički so prišli iz dalje
in prepevajo.

Tebe pa ni več pred kočo,
sama zdaj stoji,
kjer zaté ljubezen vročo
mamica goji.«

Mati sinku pismo piše
v daljno, tujo stran,
zraven pa si v duhu riše
snidenja že dan . . .

Vstajenje.

Vstalo je jutro velikonočno,
z zarjo blestečo obdano;
splavalo jutro velikonočno
je na otožno poljano.

»Ej, ti poljana, novo življenje
kmalu spet tebi napoči,
pravijo, da spet pride vstajenje,
mrzla se zimica loči.«

Zašepetala spet je poljana
in se iz spanja zbudila;
v slavo vstajenju mlada poljana
s cvetjem se je okrasila . . .

Zvončki.

Kraj potoka zvončki beli
iz zemlje so pricveteli
in povešali glavice,
da vprašale so jih ptice:
»Kaj vam je, vi zvončki mili,
da nakrat ste utihnili,
dol povesili glavice
in črez noč zbledeli v lice?«
Tiho zvončki šepetali,
šepetali in dejali:
»O, kako bi zdaj veseli
bili mi, ko v grob so deli
Njega, ki nas je ustvaril,
dar življenja nam podaril?
V grobu zdaj leži on mirnem,
vsaka stvar na svetu širnem
za Rešiteljem žaluje,
oj, žaluje in toguje . . .«
Veter lahek zapihljal je
in besede nesel dalje,

da so čule jih vse ptice,
ptice mile in cvetice,
ki glavé so povesele,
ptičke pa so utihnile . . .

Stara mati.

Pred kočo ubožno mi mati sedi
in v solnce žareče upira oči:

»O, solnce nebeško, ki greš za goré,
poglej mi, poglej mi na bojno poljé!

Tam sinko se danes je moj bojeval,
poglej mi, poglej mi, če živ je ostal!«

Molčalo je solnce in šlo za goré,
a materi je krvavelo srce . . .

Prižgalo je zvezde večerno nebo,
a majka prosila je zvezdo svetló:

»Oj, zvezdica mila, ki vse zreš z višav,
poglej mi, če sinko ostal je moj zdrav!«

Pa zvezdica svetla v višavi molči,
a majki za sinom srce hrepeni.

Na vzhodu zaznal ni še beli se dan,
a ona je stala že sredi poljan.

Krog nje po planjavi mrliči leže,
nad njimi pa krokarji plašno kriče.

A majki bojazni srce vztrepetá,
ko išče sinu si tam sredi poljá.

In kadar uzre njega blede obraz,
po udih vseh strese jo hipoma mraz.

In pade kraj sina na trdo zemljó,
nje duša pa splava za sinom v nebo!

Slovo.

Že solnce zatonilo
za daljno je goro,
ko sem od drage rodne
vasi jemal slovo.

Nebo obdal večerno
oblačni je ovoj,
le ena je žarela
še zvezda nad menoj.

In šel sem dalje, dalje
sred tihega polja
otožen in samotni
kot zvezda vrh neba.

Cvetka.

Polje v jutranji
rosi blesti se,
v vasi vesela
pesem glasi se.

Rožica v gozdu
glavo priklanja,
mirne in sladke
sanje še sanja.

Skozi vejevje
solnce posije,
cvetko rdečica
lahna oblije.

Kaj bi se tudi
ne sramovala,
ko je jutranjo
zoro prespala . . .

Tonček — lovec.

Tonček je hodil
žabe lovit,
vedno pri luži
tičal je skrit.

Kadar je prišla
žaba na breg,
vpila je vselej:
rega, reg, reg!

Tonček zasmeljal
se je glasno,
da je skočila
žaba v vodó . . .

Večer.

Zahaja gorko solnce,
za daljne gore gre;
in holmi in doline
nalahno se temné.

Tam na zapadni strani
nebesni svod žari,
vrhovi daljnih gor so
v škrlat odeti vsi.

Zašlo je žarko solnce
za daljne že goré,
in holmi in doline
pokojno spanje spe . . .

Prišli trije so možički . . .

Prišli trije so možički
s tudeldideldaji
in se nastanili v vasi
tam ob cestni graji.

Eden jo na meh je rezal,
drugi v trombo pihal,
tretji pa z debelim basom
jo povprek udrihal.

Ej, to bilo je veselje
teh treh dudeldajev,
vsi ljudje so k njim drveli
iz vseh bližnjih krajev.

Prišli trije so možički,
trije dudeldajčki,
mi pa smo krog njih skakali
kakor mladi zajčki . . .

Na kresni večer.

Gorijo, gorijo kresovi
po gorah slovenskih nocoj;
na severu, vzhodu, zapadu
in jugu gori jih nebroj.

Ti ognji spomine na dobo
junaških budijo nam let,
ko borno domovje pred vrati
je branil ubogi naš ded.

»Krščanstvo, svoboda, domovje!«
je bilo njih geslo vsekdar;
krasneje kot danes kresovi
plamtel njih ljubezni je žar.

Premagali srečno sovraga,
oteli domačo zemljo,
kjer mi se sedaj veselimo,
kjer spavajo oni sladko.

Prevzetna trava.

V polju pa pšenica zrela
s težkim klasom kima,
pride mimo dekle mlado,
srp nabrušen ima.

Vstrepetala, zašumela
je pšenica zlata . . .
Nji pa travica je rekla,
travica bahata:

»Slišiš, smrt že koso brusi,
zame ne, a záte . . .
Ah, kako je prav, da nimam
glavice bogate!

Pač težko bi se ločila
z glavo obloženo;
moja glavica je prazna,
pa mi je vse eno!«

Kmet domov pšenico zlato
zadovoljen vozi, —
a na cesti kupček trave
vene v kolovozi . . .

Vrabec.

Na drevesu vrabec
zrna šteje,
na dvorišču mačka
se mu smeje.

Kuram rad pojedel
on bi zrna,
a skrbi mu dela
mačka črna.

Hitro jo potegne
proč od pasti,
ter si modro misli:
»Nočem krasti!«

Padla je slanica . . .

Padla je v prvo slanica
na cvetoče polje
in pomorila je rožice,
mlade tako in lepé.

Padla je v drugo slanica
na cvetoči naš vrt
in pogrnila črez cvetje je
tožni mrtvaški prt.

Bridko za rožami velimi
Anica je zaplakala;
dan na dan vele rožice
s solzami je namakala.

Ni še slanica v tretje prišla,
padel najlepši je cvet:
Z dušico čisto pa angelček
plul na boljši je svet . . .

O, da bi rožice v vrtu tam
Anice smrt dočakale,
z nami gotovo bi sedaj
bridko za Anico plakale!

V tujini.

Oj, sredi poljá, oj, sredi poljá
pa rožica bela stoji
in čašo nedolžno priklanja k tlom,
v otožnosti mi govori:

»Oj, daleč od tod, pod snežno goro
predrago stoji mi poljé;
tam sredi polja, tam sredi polja
pa znanke mi moje živé . . .«

ln padla pod noč na širno ravan
je slanica iz neba;
končala je žalostno rožico,
oj, rožico sredi poljá . . .

Ptica selivka.

Snežna je odeja
zemljo vso pokrila,
žalostno je ptica
v gozdu umolknila.

Šla je v daljne kraje,
kjer pomlad še sije,
kjer mrzloten veter
skozi gaj ne brije.

A spomladi zopet
pride v rodne kraje,
saj v domačem svetu
poje se najslaje . . .

Na bolniški postelji.

Jasen dan tam zunaj sije,
krasen pomladanski dan;
gôrek veterček spet dije
črez gorice in ravan.

Vse v življenje spet se zbuja,
vsak ima vesel obraz:
Solze točim, venem, venem
kot jesenska bilka jaz.

Zimsko solnce.

Nad planinami,
nad dolinami
zarja blesteča
se je zaznala.

V sinjem oboku
solnce nebeško
je posvetilo,
žarke razlilo
na vse strani.

A vse puščobno —
polje sneženo,
polje ledeno
mirno spi . . .

Pridi, o, pridi,
solnce, s pomladjo,
zemljo pokoja,
miljena deva,
zime otmi! . . .

V gozdu.

V snežene plašče lesovje
ogrnil je beli sneg,
nikjer nič zelenja, življenja,
molčita dolina in breg.

Ob hrastu ponosnem lipa
zasanjala zimski je sen,
utrujen pod težo sneženo
uklonil se je meklen. "

Nad lesom pa sklanja se zima
in stresa sneženo glavó;
vse mrtvo in strto, le vrani
mrtvaško pesem pojó . . .

Snežak.

Naredili smo moža
iz kopnečega snega;
dali v roko mu metló,
končno staro še glavó.

Dolgo je pred hišo stal,
ni se plašil, ni se bal
mraza ne in ne pesti
tistih, ki so v šolo šli.

Pa se solnce prismehlja,
pa posije na moža;
mož sneženi se zboji,
razsolzi se, raztopi . . .

Nam pa legla črez obraz
je otožnost tisti čas,
ded se pa smehljali so
in nam to dejali so:

Glejte, tale vaš snežak
laži grdi je enák:
Ko resnice luč vzžari,
laž kot dim se razkadi.

Zajec pozimi.

Ej, ti zajček nagajivi
in dolgouhati!
Zdaj pa čutiš mrzlo zimo
z gobčkom in s podplati.

Smiliš se mi, revček mali,
ti premrli sivček,
dasiravno tudi včasih
bil si nagajivček . . .

Tam poleti ste se vedno
z deteljo gostili,
a ljudje so nas pastirje
vedno le dolžili.

Kroginkrog zdaj mrzli snežec,
nič nikjer zelenja;
pridi k meni, plašni sivček,
dal ti bom korenja!

Palčki.

Pa je lepše ni dežele
kot deveta je dežela,
kadar pride vanjo zima,
mrzla, bela in vesela . . .

Takrat Palčki se drsalčki
v vrbe skrijejo ob vodi;
tamkaj gorke so dupline,
kamor zajček spavat hodi.

A ob lepih dnevih Palčki
si privežejo drsalke,
oj, drsalke lepe, svetle —
muhaste spodtikovalke . . .

Kakor veter gre po ledu,
kakor blisk na tleh je Malček,
že prihaja mu pomagat
drugi Palček Pomagalček . . .

Na parobku pa starejša
v gubi dve se mi držita
in se smejeta, da sapo
komaj, komaj še lovita . . .

Sneženi mož.

Oj, sneženi ti možic,
ti pa rés si čuden stric!
Včeraj smo te naredili,
delo težko izvršili,
da ponoči tu bi stal,
čuval nas bi, ne pa spal —
zdaj te pa nikjer več ni,
oh, nesrečni stražnik ti!

Si se li lisice zbal,
ki se s kuro je gostila,
pa ti kol iz rok je pal,
da bi te ne zadavila?
O, ti strahopetnež ti,
več sledu po tebi ni!

Sveti Miklavž.

Cin, cin, cin — po gozdu snežnem
skoz večerni zrak zveni;
sanke skozi gozd drčijo,
in na njih Miklavž sedi.

Oj, Miklavž iz daljne, tuje
prišel je dežele k nam,
a zvečer se bo ponižal,
stopil v naš ubožni hram.

In darov svetnik prinese
vam, ki pridni ste vsak čas,
a nikdar ne boste zrl
možu dobremu v obraz!

Nikolajeva darila.

Pa je sveti Nikolaj
spet zapustil sveti raj
in prišel na zemljo k nam,
skril se v najtemnejši hram,
kjer bo čakal do noči,
ko nebroj zvezd zabrli,
in poslušal, če se kdaj
spomnite na sveti raj,
Nikolaja in Boga,
bratcev, staršev in sestrâ . . .

In kjer bo molitev čul,
lepih bo daril nasul
miljenim otrokom v dar;
vsak dobi konjičkov par,
zraven biserno piščal,
da bo nanjo zaigral
vsako jutro prav na glas,
ko bo v šolo šel skozi vas . . .

Božič gre.

Črez sneženo polje
Božič gre v deželo,
vseokrog počiva
pod odejo belo.

Božič pa po polju
in po vasi hodi
in s seboj veselje
v dar otrokom vodi.

Jaslice po kočah
nežna deca dela,
očka jo in mati
gledata vesela.

Z deco veselita
ta večer oba se,
zbujata spomine
na nekdanje čase.

Na sveti večer.

S kadihom svetim gremo
okrog domú nocoj,
in prosimo, da Bog dal
nam blagoslov bi svoj.

Da bi ostali zdravi
in v božji milosti,
da v hramu bi imeli
živil v obilosti.

Da bila v hlevu zdrava
živina bi naprej,
da bili bi veseli
in srečni vsi odslej.

V sveti noči.

Nocoj, nocoj je sveta noč.
Na nebu zvezd nebroj gori,
gori lepó in govori:
»Prišla kristjanom je pomoč.«

Glej zvezdo svetlo sred neba,
kako leskeče se lepó!
Kot bilo samo bi zlato,
nebo se celo lesketa.

Takrat je bila takšna noč,
ko Bog na svet je stopil dol,
da je utešil dušno bol
in zmagal s smrtjo pékla moč!

KAZALO.

	Stran		Stran
Kadar vzhaja beli dan	3	Večer	27
Pomladni dnevi	4	Prišli trije so možički	28
Prvi rožici	5	Na kresni večer	29
V zgodnji pomladi	6	Prevzetna trava	30
Sveti Jurij	7	Vrabec	32
Pomlad	8	Padla je slanica	33
O zapojte!	9	V tujini	35
Zaspanček	10	Ptica selivka	36
V maju	11	Na bolniški postelji	37
Ko pride pomlad	12	Zimsko solnce	38
Oblačkom	13	V gozdu *	39
Spomladi	14	Snežak	40
Na cvetno nedeljo	15	Zajec po zimi	42
Velikonočni pozdrav	16	Palčki	43
Pismo	17	Sneženi mož	45
Vstajenje	19	Sveti Miklavž	46
Zvončki	20	Nikolajeva darila	47
Stara mati	22	Božič gre	48
Slovo	24	Na sveti večer	49
Cvetka	25	V sveti noči	50
Tonček — lovec	26		

OXFORD

UNIVERSITY PRESS

1900

THE

LIBRARY

OF

THE

UNIVERSITY

OF

OXFORD

1900

THE

LIBRARY

OF

THE

UNIVERSITY

OF

OXFORD

1900

THE

LIBRARY

OF

Za mater.

I.

Prav tik Save stoji majhna, napol razpala koča. Pusto in tiho je vse okrog nje. Gosto grmovje raste kroginkrog, da se stene komaj vidijo iz goščave. Pred pragom je zrastlo košato drevo, kar priča, da že dolgo ni stopila sem človeška noga.

Bilo je pred leti. Mrzel jesenski veter je zavel zdajinzdaj od snežnih gora.

Pred kočo ob Savi sta sedela dva otroka, osemletna Francka in petnajstletni Ivan, otroka uboge kočarice, ki je ležala že več dni bolna v hiši. Ves dan sta čula otroka pri dobri mamici, ko je vzdihovala v temni, nezakurjeni sobici na trdi postelji.

Kadar je vzdihnila bolnica, vzdihnila sta tudi onadva. Tako zelo ju je bolelo, ker ni bila mamica več zdrava. Včasih sta začela oba jokati, da ju je morala bolnica tolažiti, rekoč: »Le nikar ne jokajta, otročička moja! Saj mi bo dal ljubi Bog spet dragoceno zdravje,

in zopet bomo vsi veseli. Molimo k njemu za srečo in blagoslov, saj on ne zapusti nikogar v bedi in siromaštvu, ki se priporoča njegovemu varstvu. Če bomo radi molili, nas bo gotovo uslišal in rešil nadlog. Če že ne v tej dolini solz, pa gotovo na onem svetu, kjer nam bo pripravil tem večje veselje, čim več smo pretrpeli tu v njegovo slavo.«

Tako je govorila pogosto onemogla Marjeta svojima ljubljencema. In včasih so sklenili vsi trije roke, Ivan pa je molil naprej rožni venec.

Minevali so dnevi, tedni — pa bolnici ni hotelo biti boljše.

Pozna jesen je že bila. Po polju je bilo vse prazno. Ljudje so spravili zadnje pridelke pod streho.

Nekega dne pa je začelo nenadoma dežiti, kot navadno ob takem času. To je trajalo skoro ves teden. Sava je tako narasla, da je dosegla grmovje, ki je bilo pred hišo, v kateri je stanovala Marjeta z otrokoma. Začela se je že bati, da bi voda ne dosegla hiše, kar se je zgodilo že večkrat. A k sreči je ponehal dež, in Sava je začela vedno bolj upadati.

Pritisnil pa je mraz, in sneg je zapadel tudi višje holmce. Ljudje so kurili kot pozimi, le Marjetina kočja je bila dan na dan mrzla, ker so morali varčevati s kurjavo.

Dolgo časa je že skrbelo Marjeto, kako se bodo preživili pozimi, če ji ne bo odleglo. Sedaj pa je občutila hkrati dvojno bridkost... Mraz in lakoto!

Zadnji krajec hleba je prinesel Ivan v hišo na mizo. Denarja ni bilo več — vse je šlo za zdravila in druge potrebe. V kleti je bilo še kupček krompirja in repe, ki jo je Ivan včasih skuhal ali spekel zase in za sestrice. Materi pa je zavrel kozjega mleka, saj družega itak ni mogla uživati. Semtertje je prišla iz vasi stara ženica, da je malo pokramljala z ubogo Marjeto; pa to je bilo redko kedaj, ker je bila vas oddaljena nad pol ure; z nasprotnega brega pa še poleti niso zahajali na to stran, kaj še v največjem mrazu!

Nekega jutra je postalo nenavadno gorko, kar se zgodi večkrat, predno izgube solnčni žarki popolnoma svojo moč.

Tako toplo in lepo je bilo zunaj! V koči stare Marjete pa je gospodinjala tema, žalost in beda. Niti najpotrebnejše hrane že niso več imeli...

Ni jim preostajalo družega, kot prositi pri dobrih ljudeh — — —

Popoldne istega dne je odvezal Ivan čolniček, v katerem se je vozil včasih po Savi. S sestrice sta sklenila, da gresta k dobrim ljudem prosit miloščine za mater. Prepeljala sta se s čolnom na drugo stran, ga dobro privezala za deblo starega drevesa in se odpravila na težko pot...

Kamor sta prišla, povsodi so jima radi dajali, ker so poznali dobra otroka poštene, vendar uboge vdove.

Proti večeru se je začelo oblačiti. Otroka sta se odpravila hitro domov, da bi ju ne prehitela nevihta.

Večerilo se je že, ko sta se peljala po reki proti domu. Ivana se je polastila težka slutnja, ko je odrinil čoln od brega. Prekrižal se je na skrivnem, očito ga je bilo skoro sram pred sestrice, da ne bi rekla: strahopetec . . .

Prideta do sredine reke. Ivan krepko odrine z drogom. Pri tem pa začuti, da je zadel ž njim ob skalo in hipoma ga pretrese. Hoče potegniti k sebi drog, ki je imel na koncu kavelj, — pa skoraj, da omahne sam v vodo. Čoln se zaziblje, da pljuskne voda vanj — Ivan še enkrat potegne drog, v tistem hipu pa, ko ga dobi v roke, se prevrne čoln in ga zagrnejo valovi.

Obupen klic sestrice se je še čul iz čolna, potem pa je zavladata za hip smrtna tišina po reki. A kmalu so začeli spet enakomerno pljuskati valovi, vmes pa je obupno donel otroški glas: »Jezus, Marija! Pomagajte . . .!«

II.

Črez noč so se megle razkropile, in zazorilo je spet krasno jutro. Ravno je začela vstajati gosta megla, ko je stopala množica ljudi ob Savi proti Marjetini koči. Štirje krepki možje so nesli nesrečna otroka k materi . . .

Pridejo do koče. Dve ženski gresta noter, da bi pripravili bolnico na nenadno nesrečo.

Zunaj pa so tisti čas obujali nesrečna otroka. Deklica je še dihala, a Ivan je bil mrzel, — ni se več vzdramil.

Prenesli so ju v hišo k ubogi materi. »O, moja otroka, moja otroka!« vzdihovala je neprestano.

Ivan pa se ni več zbudil. Položili so ga na mrtvaški oder.

Ko je prišla Francka toliko k zavesti, da je mogla govoriti, je pripovedovala, da jo je rešil brat iz mrzlih valov. Plaval je ž njo proti bregu, kjer se nista več zavedla...

Mati ni prebolela Ivanove smrti. »Nenadni udarec jo je strašno potrl in pospešil njeno smrt. Več dni se ni zavedla, potem pa je mirno umrla in šla za njim, za svojim dobrim otrokom.

Francko so vzeli dobri ljudje. Pozneje se je preselila v mesto in postala kuharica.

Zdaj je že stara, onemogla ženica. Delati ne more več. V cerkev hodi, moli ter se spominja svoje mladosti, milega bratca in dobre matere, ki jo že gotovo težko čakata gori, kjer ni več bridkosti ne revščine.

Rada pripoveduje otrokom o dobrem bratcu, ki ji je rešil življenje.

Na koncu pa navadno pristavi: »O, blagor vam, otročiči, da imate še dobre matere! Mati je otroku vse. Zanja mora otrok žrtvovati vse, če je treba, tudi življenje. Saj nas čaka potem drugo boljše življenje, ki se ne da primerjati s tem; tam bo otrokom najsijajnejše poplačana ljubezen do matere!«

Prve hlače.

Ozebkov Andrejček je vsako leto zelo težko čakal pirhov. Vedno je izpraševal, kdaj bo že vendar prišla Velika noč. Posebno lansko leto ni mogel pričakati Velike sobote.

Dva dni poprej so bili namreč mama v mestu, kjer so mu kupili prve hlače. Iskali so jih po več prodajalnah, kajti takih, kakoršne bi bile za Andrejčkovo priprave, ni bilo izlepa najti. Slučajno so pa le naleteli na majhne s širokima hlačnicama. Pa so morali doma še gledati, da jih ni razklal na dvoje, ko jih je pomeril. Sedaj si pa mislite junaka, kakršen je bil Ozebkov Andrejček!

Vtaknil je roki v žep, pomaknil kučmo malo nazaj in hajdi na vas. Vse ga je gledalo in marsikateri izmed njegovih ubožnejših vrstnikov si je mislil: »Da bi še meni kupili take!«

Pa Andrejček se je hotel tudi postaviti, da je močan in da nima zastonj hlač.

Ponirčkov Šimen, ki je bil dve leti starejši kot on, mu je nastavil dolgo palico, da bi bil kmalu padel.

Andrejček ga pomeri od nog do glave, češ, koliko te pa je, ter pograbi palico, da bi mu jo vzel.

A Šimen je bil pripravljen na napad in ni je hotel izpustiti. Andrejček pa tudi ni odjenjal. Nekaj časa sta se prerivala semtertja, a Šimnu se je menda zdelo že odveč, zato je naenkrat spustil palico.

Andrejček pa je ravno močno potegnil, a ker je nasprotna sila odjenjala, se je prevrnil, kakor je bil dolg in širok v obcestno blato. Vsi, ki so ju opazovali, so se začeli smejati, le Andrejček se je držal resno in gledal, če so hlače še cele. Videč, da so samo malo blatne, se je začel še sam smejati. Vendar ga je bilo malo sram, ker se je tako osramotil. Potem pa je še celo popoldne skakal okoli in posedal po tleh.

Ko je proti večeru šel domov, se mu je zdelo, da hlače niso več nove. No, mati so ga takoj prijeli, kje se je valjal. Moral je nove hlače spet sleči in obleči one grde stare, ki so mu jih mati naredili iz domačega platna in jih dali barvat. Vedno jih je potem nadlegoval, kdaj bo spet oblekel nove hlače. Ker ni prej miroval, so mu obljubili, da takrat, ko bo šel k božjemu grobu.

In res je dobil takoj v soboto zjutraj nove hlače. Popoldne bi bil moral iti k božjemu grobu, pa je prišlo drugače.

S Pavlinovim Janezkom sta se zmenila, da gresta trgati rože na holm za vasjo. Takoj po kosilu sta jo

mahnila tja. Nabrala sta veliko rož, ter šla spet proti domu. Ko sta bila že blizu vznožja holmca, jima pride na misel, da bi se skušala, kdo bo prej v dnu.

Štela sta do tri, potem pa vdrla navzdol, kolikor je kdo mogel. Pa Andrejček je moral biti že pretežak, kajti noge so mu opešale in zvalil se je na tla. Ker ni mogel hitro vstati, se je zadržal po hlačah, ker je bilo dosti strmo in gladko. Janezek ga je spodaj že čakal in se mu smejal. Nekako sredi pota je Andrejček zaslišal pod seboj: »Resk, resk!«

Šele na vznožju je videl, kakšen je bil ta »resk«. Hlače so bile zadaj raztrgane in vse umazane.

Božjega groba pa Andrejček to leto ni videl. To mu je bilo žal! Pa pomagati si ni mogel, kajti z raztrganimi hlačami ni smel iti v cerkev.

Sedaj mu pa mati ne kupijo več tako lepih hlač, ampak one raskave in trde, o katerih pravijo, da so iz lesa... Večkrat mu pa obetajo, da mu bodo kupili — saj si ne upam povedati! Gotovo bi se prestrašili! No pa vendar — pravijo, da take, kakršne nosi tisti pošastni hudobni duh, ker jih mnogo raztrga, ko se plazi po svetu in pase izgubljene duše.

Pa ta bi gotovo Andrejčku ne storil nič žalega, ker bi mu njegov angel varuh ne pustil. Saj drugače je priden, samo razposajen, kar ga pa tudi mine, ko pride čas za to.

V hudi zimi.

Na starem podrtem kozolcu je prezimovala družba vrabcev. Ljudje so jeseni pustili nekaj slame prav pod streho, in sem se je zatekla četvorica ptičkov: stara dva in dva mladiča. Naredili so si od strani luknjo, znotraj pa so si lepo postljali z gorkim perjem.

Po zemlji je ležal debel sneg. Dan na dan je snežilo, a ko je ponehalo, je bilo vse pokrito z mrzlo odejo.

Takrat jih je bilo še več skupaj. Vsa družba je bivala v neki šupi, kjer je bilo dovolj slame in jedi. Kadar so dali kuram ovsa, ga te gotovo niti polovico niso dobile. Večinoma so ga pozobali oni. Ko je pa prišel gospodar, ali kdo drugi, takrat so pa završali in se poskrili po vseh kotih.

Tistokrat je bilo že še prijetno. Toda vedno bolj je pritiskal mraz. V slami jim ni bilo več dovolj gorko. Zeblo jih je, da so čivkali celo noč in tožili drug drugemu svoje gorje. Ko je pa zapadel sneg, je začel od dne

do dne bolj pritiskati mraz. Zmrzovalo je, da bi bili kmalu v slami zmrznili do zadnjega. Zjutraj so žalostno letali okrog hiše. A nikjer niso mogli najti več hrane. Kure so bile v hlevu, okna v hlev pa zaprta... Pred hišami je bilo vse zamrznjeno. Včasih so videli kje par zrn, toda držali so se tako trdno tal, da bi se bil tudi kljun prej obrabil, predno bi bil izkopal zrnce iz ledu.

Neko noč je bilo posebno hudo. Ves dan niso dobili nič za želodec. Le malokateri je bil tako srečen, da je zasledil v smeteh drobtinico kruha. Večinoma so bili pa ves dan tako. Ko so prišli na večer v slamo, začivka eden žalostno: »Jaz grem drugam!«

»Jaz tudi!« odgovori drugi.

»Jaz tudi, jaz tudi!« ponavljajo drug za drugim.

»Tu poginemo!« zastoka starec.

Dolgo časa so tako čivkali, dokler ni začel lajati pes, ki lje ležal pod stopnicami pri hlevu. Nekateri so pozaspali, drugi so mislili na svojo bedo, starejši pa so se spominjali prejšnjih let, koliko so že morali prestati, a se je vendar prebilo.

Ko je posvetilo jutranje solnce skozi ozke špranje, začivkajo vsi naenkrat tako žalostno, kot bi čivkali svoji smrti.

Mrzlo je bilo odsile, dasi je svetilo solnčece tako lepo. Veter je bril skozi špranje, da jih je stresal mraz.

Pa so zleteli iz slame, a nekateri so se zaletavali na vse strani in padali na tla. Niso imeli več toliko moči, da bi se bili vzdržali v zraku. Zapazili so tudi, da ni vseh... Starejši so žalostno povесili glave, pogledali drug drugega in otožno čivkali. Razumeli so se...

Potem so se razleteli. V šupi niso mogli več prestatjati. Nekateri so šli pod streho, prav v obližje dimnika, kjer je bilo malo bolj gorko. Srečni so bili tisti, ki so dobili tako ugoden kraj. Še srečnejši pa oni, ki so prišli v kak ulnjak, v katerem je bilo dosti bučel. Kajti te so dobro zadelane z mrvo in cunjami, pod katerimi je za potrebo gorko.

Naša družba pa je bila takoj v prvem stanovanju nesrečna. Takrat jih je bilo še šest. Zatekli so se na neki hlev, kjer je bilo dovolj mrve. Dva dni so mirno preživeli v skrivnem kotičku in dobili tuintam kako zrnje. Na hlevu je bila skrinja, kjer je bilo dovolj piče. Le zaprta je bila. Samo prvi dan so bili tako srečni, da so dobili odprto. Takrat so se tako napokali, da so komaj odleteli, ko je prihitela dekla po stopnicah. Komaj so se še skrili. Potem je pa trdno zaprla prelepo skrinjico. Vrabiči so jo pa tako težko videli zaprto.

Drugo noč so spali na hlevu v mrvi. Prejšnji dan so iskali zrnja okrog skrinje in ga dobili za silo. A preiskali so vse kotičke in pobrali menda zadnje zrnice. Brezskrbno so pospali, veseleč se, da so se spet nasitili za eno noč.

Ponoči pa plane nenadoma nekaj med nje. Vsi v strahu zakriče in zbeže ven na prosto . . .

Drugo jutro so pogrešali spet dveh najmlajših. Nikjer ju ni bilo. Videli so pač nekaj perja na dvoru, a njiju ni bilo več . . .

Tako so prišli sem na kozolec. Malo boljše je bilo tu, a dosti ne. Zjutraj so vselej poklicali drug drugega, če so še vsi. Kajti ponoči je vsak mislil, da zmrzne.

Toda časi so se vendarle malo izpremenili. Mraz je bilo sicer še vedno, in snežilo je tudi po malem. A najmlajši vrabček je priletel od nekod domov in veselo začivkal pred luknjo.

»Kaj je?« ga vpraša starka.

»Dobro, dobro, mamica!« odgovori sivček in spusti iz kljuna precejšen košček kruha.

»Kje si dobil?« vprašajo vsi trije.

»Tam, tam, tam!«

»Kje je to?«

»Daleč tam!«

Začivkali so vsi štirje in izleteli iz luknje. Malček pa je hitel naprej, tja na konec vasi. Majhna koča je stala tam, da se je komaj videla iz snega, ki se je ponoči sesul s strehe.

Vrabček skoči pred vežo. Tam je stal deček in popravljal sani.

»Čiv, čiv, čiv!«

»Si še živ?« ga oponaša deček in poseže v žep. Kmalu prinese polno pest drobiža in ga vrže med lačne ptičke. Kako so hiteli pobirat drobtine in zobat! Nazadnje pa je deček posegel še v drugi žep, kjer je imel še cel kos kruha, ki ga pri delu ni mogel snesti. Popravit je ravno sani, se vsedel nanje in začel metati vrabčkom koščke kruha, dokler ga je imel kaj. Zadovoljen jih je gledal, kako so čakali, in dobro se mu je zdelo. Sodil je, da se mu živalice zahvaljujejo, ker se tako vpogibajo, kot bi se mu klanjale . . . Zadovoljen je šel v hišo, ptičice pa so zletele na streho in iznova pričele svoj veseli čiv, čiv, čiv . . .

Kmalu je pa posijalo gorkeje solnce, in mraz je pobegnil. Ž njim pa tudi vrabčja beda.

Na nevarni poti.

»Ej, ta Janezek, ta Janezek!« Tako so tožili pogostoma mati.

Ni ga bilo kota, najsi je bil še tako umazan, da bi on ne bil zlezel vanj, in ni bilo piskerca ali skledice, da bi je on ne iztaknil. Če je stala na mizi posoda, jo je gotovo spravil na tla, ali je pristavil stolček, da jo je prevrnil, ali jo je pa zbezal z metlo.

Nekoč jo je pa le iztaknil.

Manica in Janezek sta bila sama doma. Janezek je bil takrat star poldrugo leto. Manica pa je hodila že prvo leto v šolo. Seveda je bila takrat še otročja, vendar so ji mamica zaupali malega Janezka, kadar jih ni bilo doma.

Bilo je zjutraj. Nekaj časa sta sedela v gorki sobi; ko je pa solnce pogledalo na zemljo, sta odprla vrata in šla ven na prosto, kjer je tako prijetno v gorkih pomladnih dneh. Šla sta k podu sedet na deske, ki so bile lepo naložene ob steni. Prišli so tudi sosedomi, in kmalu

se je vnel vrišč in hrup, kot bi bili imeli gostijo. Podili so se skozi vas in se šli »roparje«, samo Janezek je moral sedeti tam na deskah, ker ni nikamor prišel vsled svoje počasnosti.

Pa on si je želel tudi zabave. Že večkrat je mislil iti ob zidu okrog hiše, kar se mu je zdelo posebno prijetno, pa so ga vselej ustavili sredi pota. Enkrat se je spomnil, da je prišel že skoro »okrog sveta«, pa so ga prijeli oče in odnesli nazaj v sobo.

Danes je pa dobil zopet priliko. Moško stopi z deske na tla, pa revček se je takoj preveč zaletel, kajti približal se je z noskom mehki zemlji, da se je komaj še pobral.

Dasiravno je imel že poldrugo leto, vendar ni bil še dosti trden v nogah. Kar niso ga mogle nesti, posebno še, ker mu je večkrat suknjica zlezla pod noge, kakor je včasih tožil mamici in očetu... Seveda je takrat ubožček vselej padel...

Danes jo je pa še precej možato mahal proti hišnemu zidu. Srečno pride do njega, s pomočjo rok, nog in — nosu.

Tu se opre na zid ter začne potovati okrog hiše. Dolga pot se mu je dozdevala že naprej, Janezek pa je bil hraber kot ne vem kdo njegovih vrstnikov.

Srečno pride do sredine pota. To je bilo že za hišo, kjer je rastlo malo grmičja. Tu ga nenadoma vznemiri čuden glas: Kva, kva!... Že je mislil odgovoriti, ko se ustavi pred njim grozna žival. Janezek se kar sesede in

gleda v čudno prikazen. V tej grozi pa odpre zverina usta in začne svojo staro: »Kvak, kvak, kvak!« Janezek pa svojo . . . Začel je upiti in mahati z rokami, kot bi mu šlo za življenje in smrt. Seveda se je uboga živalica prestrašila takega junaka in jo je raje popihala dalje . . . Janezek pa se je malo oddahnil in šel hitreje naprej. Kar pride na konec hiše.

Tam je bil svinjak, kjer je krulilo troje prascev. Pred svinjakom je bil pa ograjen prostor, da so šli prasci lahko o lepem vremenu iz svinjaka. Takoj zraven tega plota je bila pa gnojnica . . .

Torej do tega prostora pride srčni Janezek. Najprej ga pozdravijo prasci s svojim kruljenjem, ker se je drgnil ob deskah, iz katerih je bil narejen plot.

Janezek se seveda ni bal prascev — saj jih še videl ni — in bili so tudi v zagrajenem prostoru, vendar je ves čas gledal, kdaj pomoli kateri glavo čez plot. Da bi se bilo kaj takega pripetilo, gotovo bi se bil učil teči . . . Ko bi bil le mogel.

Kmalu pride do gnojnice, ki je malo narastla vsled dežja in je bila tudi malo lepša kot navadno . . .

Seveda, tu se Janezek ni mogel več oprijemati plota, zato sklene, da gre ob gnojnici naprej, da pride spet do hišnega zidu.

Moško se postavi ob luži na noge in gre. Naenkrat ga prime veselje, da bi tekkel, pa komaj poizkusi, že omahne v stran in se zvali v gnojnico . . .

Kaj se je potem ž njim godilo, sam ni vedel. Le to je znano, da je slišala sosedova dekla v skednju njegov krik in pluskanje vode ter hitela gledat, kaj je. Potegnila ga je iz gnojnice, umila, preoblekla, dokler niso prišli mati in ga spravili v posteljo.

Manice seveda niso pohvalili, ampak je morala še tisti dan oprati suknjico in vso umazano obleko, dasi ravno je bila voda mrzla kot led. Takrat pa se ji je storilo milo, kajti vedela je, da je to kazen, ker je bila pre-slaba varuhinja. Kmalu bi bil bratec utonil po njeni nepaznosti.

Janezek ni dolgo ležal. Kmalu se mu je polegel strah, potem pa je pripovedoval, kakšne zveri je videl na svojem dolgem potu okrog rojstne hiše ...

Tončkovo izpričevalo.

Dobro vem, da že vsi komaj pričakujete konca leta, ko boste dobili v šoli izpričevala. Kdo pa bi tudi ne bil vesel onega lističa, ki vsakemu pove, kako visoko je že učenček dospel v učenosti. Kako razveseli to starše, če prinesete dobra izpričevala domov! A nasprotno: ni je večje žalosti za roditelje kakor to, če vidijo, da otroci niso pridni in ubogljivi.

Zato želim vsem prav dobra izpričevala. Hočem vam pa povedati povestico, kako se je godilo Požarjevemu Tončku lansko leto, ko je dobil o pustu izpričevalo.

Požarjev Tonček je bil pred letom junak prvega razreda naše vaške šole. Mlad je še bil, precej mlajši od drugih učencev, ker je hotel njegov striček, stanujoč v mestu, da gre Tonček malo prej v šolo. Neradi so ga vzeli, pa so ga le...

Bil je najmlajši in najmanjši v šoli. Malo večji je bil pač kot njegova papirnata torba, v kateri so za-

ropotale knjige kot vojaški boben, kadar jo je hitreje ubral domov.

Enkrat se mu je prav mudilo v šolo. Tri četrt na eno je bilo že proč, Tonček pa je bil še na domačem polju, in do šole je bilo skoro pol ure. Tako jo je pobiral, kot še nikdar. Nekaj časa je tekel po dveh, pa mu je izpodrsnilo — bilo je namreč pred pustom — in ubral jo je par korakov po vseh štirih. Po polju je ležal debel sneg in tudi ob cesti ga je bilo še dovolj. Semtertja se je še poznalo, kako so njegovi tovariši legali v sneg, da so videli primeroma, kakšni so, ali pa iz ljubezni do mrzlega snega, ne vem, kako bi rekel . . . Kadar se je pa danes Tonček zagledal v te obcestne spomenike razposajenih tovarišev, se mu je vselej, kot nalašč, izpodtaknilo in padel je po zamrznjeni cesti, ali pa v sneg.

Prejšnji dan je namreč sneg precej kopnel, ponoči pa je zmrzovalo in dopoldanje solnce ni moglo otajati cest, ki so bile popolnoma zamrznjene. Tonček pa je v naglici doma en čevelj zamenjal, ki je bil starejšega brata, in ves podkovan.

In še ta torba! Kadar je padel, zaletela se mu je z vso močjo v glavo, da mu je zašumelo v nji in zaropotalo v torbi . . . Bil je revež ves obupan in malo na jok se je že držal. Tovariša ni bilo že nikjer nobenega. Kar začne biti ura pri farni cerkvi. Tonček posluša, šteje in srce mu utripa . . . Zdaj veličastno zabrni veliki zvon — bila je ena.

Na jok je v hipu pozabil in jo ubral proti šoli, ki je stala takoj za malim logom. A pouk se je že pričel... Tu mu hipoma pride nenadna misel. Ustavi se in jo pre-mišlja. Zdajci zasliši iz loga čudno šumenje. Posluša na-tančneje in že razloči posamezne glasove.

Nekaj ga je vleklo tja, saj je slišal dobro sosedo-veda Lojzka, kako se je smejal. Malo še postoji, pre-mišljajoč, ali bi krenil tja ali ne. Ko se pa spomni, da se oni gotovo drsajo, pogleda pazno naokrog in jo ubere naravnost k tovarišem. Oddaleč ga že pozdravljajo, mu mahajo s klobuki in kričijo: »O, Tonček, kam pa kam? V šolo, v šolo!« Toda Tonček je vedel, da se norčujejo, in tekel je veselega obraza k njim v breg.

Bili so vsi trije njegovi sošolci: sosedov Lojzek, Pavličkov in Skalarjev. Namesto v šolo so se šli rajši drsat sem v breg, kjer so naredili drvarji ozko gaz, ki je ponoči zamrznila. Po tej gazi so se dričali vsi štirje, ali stoje ali pa čepé. Njim se je pridružil tudi Tonček.

Vsi so se mu smejali, ko se je prekopicnil prvič, in tudi sam se je smejal.

Tako so se zabavali celi dve uri. Malo pred tremi pa so odšli po stranskih potih domov, kajti iz gorenjega konca vasi jih je bilo tudi nekaj, ki bi lahko povedali gospodu učitelju, da so jih videli... Prišli so sicer malo prej domov, kot po navadi — pa kdo je pazil na to?...

Tončka je zeblo, pa vendar mu je postajalo vroče, ko je stopal proti domači hiši. Zdelo se mu je, da se

mu na nosu pozna, da ni bil v šoli. In bal se je očeta in še nečesa . . .

Hudega ni bilo nič. Nihče ni omenil šole, in zdelo se mu je, da lahko kaj takega še poizkusi.

Pa so res tisti trije še parkrat naredili tako. Tonček je bil seveda tudi poleg. Vselej so srečno odšli. Nihče ni ničesar izvedel. Ko so pa zadnjič gospod učitelj izpraševali, kje so bili vsi štirje, ni vedel Tonček, kaj bi rekel. Molčal je in pogledal zdaj enega zdaj drugega. Gospod učitelj pa so molče nekaj zapisali v veliko črno knjigo . . .

Tonček je slutil, da to ni nič dobrega. Črez dva dni so dobili izpričevala. Tončku je rojilo po glavi, kaj bo, če gospod učitelj vse to napišejo v izpričevalo. Dva dni ga je to skrbelo in bil je ves potrť.

Dobil je res oni listič papirja, ki človeka do srca razveseli, ali pa v dno duše užalosti. Tonček je gledal in gledal. Številke je že malo poznal in je tudi vedel, kaj pomenijo primeroma v izpričevalu, vendar se danes ni mogel načuditi, kajti nekatere so bile tako čudne, in o njih so imeli njegovi součenci le slaba mnenja . . . V pisanju je bilo pa res tako čudno zapisano, tako skrivljeno in potlačeno, da je komaj spoznal to čudno kluko — pet . . . Tudi v računstvu je bilo nekaj podobnega, malo boljše je bilo pač, pa vendar samo komaj zadostno. Tonček je bil žalosten, odsile potrť. Ko so jih prvič do-

bili, je bilo mnogo boljše. Nobene čveterke ni bilo nikjer, kaj še petice! . . .

Skalarjev je imel pa par takih petic, a vendar je skakal in kričal, da je vsak mislil: »Ta ima pa same enojke!« . . . Tončku pa se kar ni dalo smehljati. Spominjal se je na one ure, ki jih je zamudil, zaradi katerih je dobil tudi tako izpričevalo.

Doma, doma — tam mu je šele huda predla. Komaj so oče pogledali v izpričevalo, že so posegli za omaro, Tonček pa k materi. A nič ni pomagalo . . . Naposled je moral še poljubiti tisto vitko brezovko, ki jo je sam odrezal očetu v gozdu.

Toda s tem ni bilo še končano. Oče so prav na koncu izpričevala dolgo časa nekaj brali in gledali, potem se pa obrnili k Tončku in vprašali:

»Kdaj te pa ni bilo v šoli?«

Tonček premišlja in odgovori: »Saj sem bil vedno!« —

»Kako? Kaj pa tu stoji?« . . .

Tonček je vedel, da je izgubljen. Kajti, da bi bilo tudi to napisano, kolikokrat ga ni bilo v šolo, tega do zadnjega trenutka ni mogel verjeti.

Pa je iznova zapela brezovka . . . Ehej, to sta jo šla! Zvečer pa post, naprej pa zapor, ves ljubi dan . . .

Pa je pomagalo!

Mislite, da ostane še kdaj v logu, namesto da bi šel v šolo? Za ves svet ne! Toliko je že izkusil in

izprevidel, da se vse izve, in da hodi samo zato v šolo, da bo kdaj kaj znal, torej samo v svojo korist. Da ga starši malo silijo k učenju, to dela le njih dobrota . . .

In zdaj koncu leta? . . . Pravijo, da bo dobro. Po strani sem pa celo slišal, da je eden najboljših, da bo celo odličnjak . . .

Kaj se ve? Priden je postal zadnje čase. Striček iz mesta pa mi je celo trdil, da ga vzame drugo leto k sebi v mesto, in Bog zna, če ne bo iz tega Tončka kdaj še velik gospod . . .

Vencel v boju.

Ne vem, kako da mi ta otrok ne more iz spomina! Vedno se mi dozdeva, da slišim njegov drobni glasek: »Pud, pud, (gospod)!« Kadar vidim kakega njegovega sovrstnika, spomnim se vselej nanj, na Venceslava.

Rekli smo mu navadno Venci ali Venček. Takoj, ko sem prišel k njegovim starišem, nadučiteljevim, na počitnice, sva se spoznala tudi z Venčkom. Takrat še ni znal dobro govoriti, saj je bil jedva eno leto star.

Le semintja je ujel kako besedo, ki jo je pa seveda vselej po svoje prikrojil. Včasih smo imeli pa že toliko opraviti ž njim, ker ga nismo razumeli. Začel je kaj praviti in ponavljal to toliko časa, da smo ga razumeli. —

Mislite si majhnega, debelega dečka, par pedi visokega, v polnih, napetih hlačicah, s širokokrajnim klobukom, za njim veliko kurje pero — pa imate našega Vencelna.

Da bo slika še popolnejša, si lahko mislite malo umazanega okrog ust, ali z borovnicami, ali pa z rdečo barvo, ki je v neki vrsti sladkorja.

Tak je torej Vencel. Toda to je le površna njegova slika, — živega, v vsi svoji šegavosti in veselosti, si ga skoro ne morete misliti.

Nekega dne smo sedeli v prijetni kostanjevi senci pred šolo. Župnikov pes Niček se je moško vlegel na šolski prag in nekako poniževalno zrl na svojo tovaršico Dijano, ki je ležala pod klopjo. Bilo je popoldne in vročina je pritiskala vedno bolj in bolj.

Kmalu na to se je zbudil Vencel. Najprej je prevrnil v kuhinji pol škafa vode, misleč, da so v njem črešnje, ali kaj drugega za pod zobe. No in potem je prilomastil z debelo palico pred hišo. Seveda sta morala Niček in Dijana odnesti svoje miroljubne kosti, ker bi jih jima Vencel gotovo začel tipati za šalo s palico...

Zaspani Niček je šel naravnost v kuhinjo k stari teti, kuharici, s katero sta se na vsem božjem svetu še najbolj razumela.

Dijana pa je krenila pod senčno lipo, kjer se je igrala stara mačka z mladimi. To seveda veseli družbi ni bilo všeč, da bi se tuj gost kar tako vsilil med nje. Stara mačka je takoj nagrbančila hrbet in zagodrnjala. Mlade so jo seveda posnemale in pihale od vseh strani v Dijano, ki je bila kar presenečena. Kaj takega ni pričakovala. Začel se je boj. Pes je začel lajati, mačke pa

pihati proti njemu. Nekaj časa se tako gledajo in pripravljajo, dokler ne pride na pomoč Vencel. On prime Dijano in jo zapodi naravnost med mačke. Toda pes je moral odjenjati. Skočili so drugič skupaj. A sedaj je bilo že hujše.

Mačke so se spravile vse na ubogega psička in ga obdelavale s kremplji in zobmi, da je bilo joj! Vencelnu pa je bilo to odveč. Dijana se mu je zasmilila. Pogumno se vrže med bojevnike. Staro mačko prime za rep in jo vzdigne od tal. Toda razjarjena žival skoči vanj in ga zgrabi za roko.

A to ji še ni bilo dovolj. Začela ga je še s kremplji po obrazu. Težko bi bil odšel zdrav, da ni bilo nas zraven, ki smo ga rešili iz nevarnega položaja. Kajti mlade mačice so že pihale proti njemu.

Venček se zdaj boji mačk kot ne vem kaj. Spominjam se, kolikokrat je pritekel od kake strani ves preplašen k meni in začel: »Pud, pud, muc ud, ud!« —

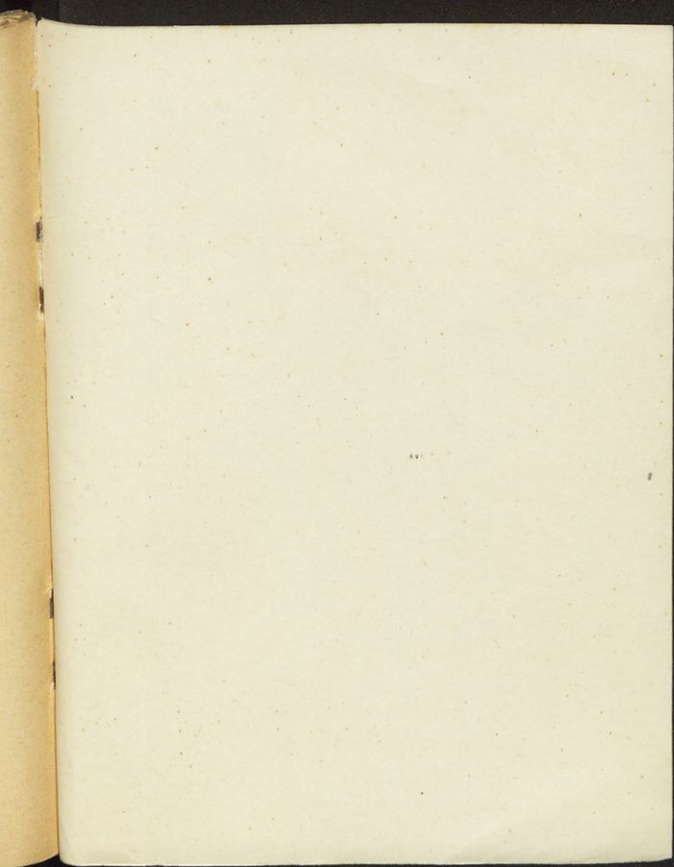

KAZALO.

	Stran
Za mater	35
Prve hlače	59
V hudi zimi	62
Na nevarni poti	67
Tončkovo izpričevalo	71
Vencel v boju	77

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJILNICA

00000465177